

Datum: 5.2.2026.

Broj: 02-06-1049

TI BIH: SISTEMSKA KORUPCIJA SPREČAVA RAZVOJ SEKTORA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Sarajevo, 5. februar 2026. godine – „Sistemska korupcija i netransparentno zauzimanje mrežnih kapaciteta od strane povlašćenih investitora direktno su istisnuli brojne građane iz energetske tranzicije i spriječila investicije u proizvodnju struje iz obnovljivih izvora energije“ ključna je poruka sa konferencije posvećeno prevenciji korupcije u ovoj oblasti koju je danas u Sarajevu organizovao Transparency International u BiH.

Analiza, koju je predstavio TI BiH, pokazala je da su proteklih godina brojni privilegovani investitori zauzimali dostupne dinamičke kvote, ugovarali visoke otkupne cijene i dobijali podsticaje iz sredstava koja su od građana prikupljana kroz račune za električnu energiju. Koliko se borba za kvote isplatila pokazuje podatak da privilegovani investitori, koji su ranije ušli u sistem, za istu količinu proizvedene električne energije danas dobijaju skoro šest puta veće podsticaje nego ostali proizvođači. U Federaciji BiH samo jedan proizvođač dobija oko 20% ukupno isplaćenih podsticaja godišnje a veliki investitori u ovoj oblasti u velikoj mjeri su rezervisali kapacitete i istisli male proizvođače.

Korupcijski rizici u ovoj oblasti danas su se preselili na proces priključenja na mrežu, gdje netransparentna rezervacija kapaciteta za fiktivne projekte i nedostatak državnog planiranja stvaraju nova „uska grla“ koja blokiraju fer nadmetanje i pristup tržištu. Posebno je naglašen problem fiktivnih projekata koji godinama „rezervišu“ mrežne kapacitete od strane onih koji raspolazu povlašćenim informacijama, što direktno blokira ozbiljne investicije i ugrožava stabilnost čitavog sistema.

Pored toga ni novi entitetski zakoni koji regulišu proizvodnju struje iz obnovljivih izvora nisu do kraja riješili problem vještačke fragmentacije projekata, gdje se veliki solarni parkovi na papiru dijele na mnoštvo malih elektrana radi izbjegavanja sklapanja koncesionih ugovora i ulaska u povoljniji sistem podsticaja.

Da bi se zaustavila ova degradacija sektora, učesnici konferencije su istakli da rješenje leži u hitnom uvođenju pravila o agregaciji u entitetske zakone o OIE, čime bi se svi povezani projekti tretirali kao jedan jedinstven objekt. To bi primoralo investitore da preuzmu koncesione obaveze i plate realnu cijenu za korištenje resursa.

Konačno, potpuna digitalizacija procesa te objava transparentnih lista čekanja i mrežnih kapaciteta su mogući načini prevencije korupcije u ovoj oblasti koji mogu da zaštite javni interes, donesu direktnu korist većem broju građana i omoguće da BiH ostvari strateške ciljeve povećanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.